

Tisková konference k předběžným výsledkům SLDB 2011 25. 1. 2012 – komentář

Výraznou změnou v Ústeckém kraji za 10 let uplynulých od sčítání v roce 2001 je nárůst počtu cizinců, kteří mají na území kraje dlouhodobý pobyt. Pouze jejich zásluhou se zastavil pokles počtu obyvatel kraje, který byl zaznamenán mezi sčítáními v letech 1980 a 2001.

I v uplynulých 10 letech pokračovalo stárnutí populace v kraji stejně jako v celé ČR. Neustále vzrůstá počet obyvatel ve věku 65 a více let, naopak od SLDB v roce 1981 klesá počet dětí mladších 15 let.

Výrazně se zrychlil nárůst počtu osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním a nepřetržitě klesá počet obyvatel s pouze základním nebo neukončeným vzděláním. I přesto je osob se základním vzděláním v kraji téměř 3x více než obyvatel s vysokoškolským titulem.

Přesto, že mezi sčítáními ubyly děti, výrazně narostl počet svobodných. Zvyšuje se i počet rozvedených, ale naopak klesají počty ženatých mužů a vdaných žen.

Za uplynulých 10 let vzrostl počet obydlených domů, ale naopak klesl počet obydlených bytů. Zvyšuje se podíl bydlících v rodinných domcích.

Velmi výrazné změny proběhly ve vlastnictví domů a bytů, kdy byl zaznamenán značný pokles počtu nájemních bytů a naopak nárůst počtu bytů v osobním vlastnictví.

Proti předchozímu sčítání se zvýšil počet obyvatel kraje o více než 10 tisíc a téměř dosáhl nejvyššího zaznamenaného poválečného počtu obyvatel kraje při sčítání v roce 1980. Výrazně více obyvatel měl ale kraj již při sčítání v roce 1900 (přes 950 tisíc) a v letech 1910, 1921 a 1930 byly zjištěny počty obyvatel přesahující milion. Nejvýraznější pokles obyvatel proti předválečné úrovni zůstává v okrese Děčín, kde v současné době žije o téměř 100 tisíc obyvatel méně.

V kraji žije o 16 tisíc cizinců více než před 10 lety a tvoří již 3 % populace. Nebýt jejich přírůstku i nadále by pokračoval trend poklesu obyvatel v kraji od sčítání v roce 1980, kdy bylo zjištěno nejvyšší množství obyvatel v kraji od 2. světové války.

Na celkovém počtu obyvatel České republiky se podíleli obyvatelé Ústeckého kraje téměř 8 %, což byl pátý nejvyšší podíl ze všech krajů.

Z grafu je zřejmé, že nepřetržitě roste počet osob ve věku 65 a více let a od roku 1980 klesá počet dětí, v současnosti se počty obou věkových skupin již téměř vyrovnaly.

Index stárí udává poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let proti dětské populaci ve věku 0-14 let. Pokud je jeho hodnota pod 100 jako v Ústeckém kraji, znamená to, že je v populaci více dětí než tzv. seniorů.

Index stárí v kraji stejně jako v celé ČR nepřetržitě roste a v Ústeckém kraji dosáhl již hodnoty 95 a blíží se okamžik, kdy bude v kraji žít větší počet osob ve věku 65 let a starších než dětí. Ještě před deseti lety byl tento poměr 72:100, v roce 1961 žilo v kraji pouze 23 osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí.

Nejvyšší hodnotu indexu stárí potvrdilo sčítání 2011 v okrese Litoměřice, z okresů Ústeckého kraje pouze v tomto okrese žije více tzv. seniorů než dětí, naopak nejnižší hodnoty dosáhl index v okrese Chomutov, a to 87 osob ve věku 65 let a více na 100 dětí (0 - 14 let).

Kromě Ústeckého kraje pouze ve Středočeském a Libereckém kraji žilo na jaře 2011 více dětí než obyvatel ve věku 65 let a starších, naproti tomu Praha vykázala nejvyšší převahu seniorů nad dětmi (131:100).

Nejmladší populaci v kraji má správní obvod Bílina, kde index stárí dosahuje hodnoty 82. Ve správním obvodě Bílina tedy žije 82 obyvatel ve věku 65 a více let na 100 dětí.

Naopak nejstarší obyvatelstvo žije ve správním obvodě Lovosice, kde na 100 dětí připadá téměř 115 seniorů. Méně dětí než obyvatel ve věku 65 let a starších žije ještě ve správních obvodech Litvínov, Roudnice nad Labem a Teplice.

Při loňském sčítání nepovinný údaj o náboženském vyznání neposkytlo stejně jako v ostatních krajích více než 40 % obyvatel. Z odpovědí ostatních vyplývá, že stejně jako před 10 lety je v Ústeckém kraji nejvyšší podíl ateistů ze všech krajů ČR a naopak nejnižší podíl věřících.

Počet vysokoškolsky vzdělaných osob v kraji vzrostl za 10 let o 50 % na téměř 55 tisíc osob a na celkové populaci nad 14 let se podílí téměř 8 %. Sice to znamená zlepšení pozice v mezikrajovém srovnání posunem z poslední příčky v roce 2001 na předposlední v roce 2011 před Karlovarským krajem, ale zároveň i nadále výrazné zaostávání za ostatními kraji. Průměr vysokoškolsky vzdělaných osob v ČR v březnu 2011 činil přes 12 %.

Proti minulému sčítání o 15 % vzrostl i počet obyvatel ve věku 15 a více let se středním vzděláním s maturitou nebo vyšším odborným vzděláním. Přesto nejpočetnější skupinou zůstaly osoby se středním vzděláním bez maturity, zejména vyučení.

Za 10 let mezi sčítáními vzrostl počet rozvedených v kraji téměř o třetinu a počet svobodných téměř o desetinu a to i přes pokles počtu dětí. Naopak o desetinu ubylo ženatých mužů a vdaných žen.

Vysokými podíly rozvedených se Ústecký kraj v rámci ČR zařadil na 2. nejhorší místo u mužů (11 %) po Karlovarském kraji a na 3. nejhorší místo u žen (13 %) po Karlovarským kraji a Praze.

Počet obydlených domů se za 10 let zvýšil v kraji o 8 %. Vyšší nárůst počtu obydlených domů byl zjištěn v rodinných než v bytových domech, přesto téměř 80 % podíl rodinných domů na obydlených domech je třetí nejnižší mezi kraji ČR a naopak podíl bytových domů je třetí nejvyšší.

Za uplynulých 10 let se v kraji výrazně změnila vlastnická struktura obydlených domů. Více než 80 % z nich již vlastní fyzické osoby (nárůst o 11 %), obce a stát již vlastní pouhých 4 % (pokles na polovinu) a družstva 3 % (pokles o 9 %). Poprvé byla zjišťována kategorie spoluvlastníků bytových jednotek. Ti na jaře 2011 vlastnili více než 6 % obydlených domů. Je to nejvíce po Karlovarským kraji a Praze.

Počet obydlených bytů se v Ústeckém kraji za 10 let o 4 % snížil. Také zde nastaly výrazné vlastnické změny.

28 % bytů v kraji je obydleno majitelem domu, je to třetí nejnižší podíl v ČR, což souvisí s třetím nejnižším podílem rodinných domů z celkového počtu obydlených domů v ČR. 29 % bytů v kraji je v osobním vlastnictví (např. spoluvlastníci bytových jednotek a vlastníci jednotlivých bytů v domech bytových družstev). 20 % bytů v kraji je nájemních a 17 %, což je 2. nejvyšší podíl z krajů ČR je družstevních.

Nejvýraznější změnou od sčítání v roce 2001 ve vytápění bytů je téměř dvojnásobný nárůst počtu bytů vytápěných dřevem. Podíl tohoto vytápění ale činí necelých 5 %. Téměř o třetinu se snížil počet bytů vytápěných uhlím. Tento druh vytápění využívá 9 % domácností. Nepatrně vzrostl počet bytů vytápěných plynem, ale je jím vytápěna více než čtvrtina bytů, což je nejvíce po vytápění zdrojem mimo dům.

Počet nájemních bytů v uplynulých 10 letech klesl na polovinu, za 20 let je jich již necelá třetina. Naopak na více než dvojnásobek vzrostl počet bytů v osobním vlastnictví a ve srovnání s rokem 1991 je to 30 násobek. Nárůst počtu bytů ve vlastním domě za posledních 10 let je 8 %, za 20 let jejich počet vzrostl o necelou pětinu.

V Ústeckém kraji uvedlo více než 52 % bytových domácností, že je vybaveno počítačem s připojením na internet, což za posledních deset let znamená prudký nárůst. V roce 2001 to nebylo ani 5 %. Přesto je v rámci České republiky tento podíl po Karlovarským kraji druhý nejnižší. Nejvyšší vybavenost počítačem s internetem v kraji vykazují větší obce nad 10 tis. obyvatel, ale rozdíl proti menším obcím není výrazný. Svědčí to o tom, že osobní počítač a internet se stal běžnou součástí řady domácností.

Dnes představené předběžné výsledky SLDB 2011 byly sestaveny stejně jako při minulých sčítáních na základě trvalého bydliště osob. Základní definitivní výsledky za ČR a kraje, které budou poprvé sečteny podle obvyklého bydliště obyvatel, budou zveřejněny ve 3. čtvrtletí letošního roku.